

[Rahbæk Møller]

på de fleste punkter finder fyldestgørende. Dog vil jeg straks hæfte mig ved en markant undtagelse.

På Nordisk Råds møde i Oslo i næste måned skal der vedtages et ministerrådsforslag om en kulturel handlingsplan, der blandt andet indeholder en forskningshandlingsplan. Denne plan er slet ikke berørt i ministerens svar. Det er måske i virkeligheden ikke så ejendommeligt, for alt tyder på, at denne handlingsplan bliver det rene nul og niks, fordi der simpelt hen stort set ikke afsættes midler til den. Dette synes også at følge af ministerens svar, hvor Nordisk Ministerråds forskningsbudget er uændret fra 1987 til 1988, og hvor de samlede midler til nordisk forskningsarbejde direkte er faldende.

Det er bekymrende. Det er især bekymrende, fordi EF's forskningsmidler vokser stærkt i disse år. Vi har ikke fået angivet det årlige tal ud over 1987, men de angivne tal for de tidligere år viser markant vækst, ligesom de samlede rammebeløb, 30 mia. kr. fra 1984 til 1987 og 51 mia. kr. fra 1987 til 1991, gør det.

Det er ikke hensigten at gøre denne debat til en EF-debat – det kan vi gøre ved en anden lejlighed – og derfor vil jeg blot anskue den nævnte stærke vækst som en given ting. Men når dette er tilfældet, er det også nødvendigt, at det nordiske samarbejde følger med. Hvis EF-samarbejdet hele tiden udvides, mens det nordiske samarbejde udsultes, sker der en forvrængning af vore samarbejds mønstre, som vi vil vende os imod.

Den forskningspolitiske del af den kulturelle handlingsplan med dens pragmatiske vægt på fællesnordisk deltagelse i internationale samarbejdsprojekter og på fællesnordiske forskerkurser og styrkelse af forskernetværk i øvrigt fortjener en bedre skæbne.

Nu kan intet nordisk land jo gå hurtigere, end de øvrige nordiske lande er villige til at gå. Jeg håber, at et af resultaterne af denne debat bliver en bekræftelse af, at det ikke er den danske regering, der virker som bremsekloids i det nordiske forskningssamarbejde.

Nu er international forskning jo ikke kun EF og Norden. Faktisk består halvdelen af indsatsen, endnu i hvert fald, af diverse fælleseuropæiske projekter med en vekslende kreds af deltagerlande. Her har en af de mest markante begivenheder i de senere år været, at regeringen i praksis har udmeldt Danmark af det interna-

tionale astronomiske samarbejde, ESO-samarbejdet. Det skete efter råd fra Det Naturvidenskabelige Forskningsråd, men jeg føler, at regeringen svigtede sin opgave i denne sag.

Det er naturligt, at de fleste forskningspolitiske opgaver lægges i kollegiale organer, og at de altid rådspørges. Men det er ingen hemmelighed, at afgørelser her også træffes efter interne politiske beslutninger og ikke altid kun efter kvalitetsvurderinger. Derfor er nogle afgørelser overladt til regering og Folketing, herunder afgørelser om deltagelse i internationalt forskningssamarbejde. Og da der ikke kan være tvivl om dansk eksperimentel astronomis høje internationale standard, var det en helt urimelig afgørelse ikke at fortsætte det fulde medlemskab af ESO.

Jeg forstår ministerens bemærkning herom sådan, at han faktisk er enig i denne vurdering og kun venter på en anledning til at ændre sin beslutning. Jeg håber, vi i fællesskab kan finde en sådan anledning.

Nu skal den forskningspolitiske prioritering ikke kun bestå af afgørelsen af, hvilke internationale organisationer vi skal prioritere højest. Indholdet i de enkelte programmer er lige så vigtigt. Her er det især EF's forskningsprogrammer, der er et problem. I det nordiske samarbejde ligger prioriteringen så nær den optimalt danske, og vores indflydelse er i øvrigt så stor, at der vanskeligt kan komme problemer. Og det øvrige samarbejde er a la carte-organisationer, som vi kan deltage i eller lade være og gå ind i med store eller små andele og derved foretage en prioritering.

Men i EF er vi fulde deltagere i det hele, i hvert fald på betalingssiden, og derfor er det væsentligt at lægge en prioritetsstrategi forud for vedtagelsen af større tiltag. Det vakte også nogen offentlig undren, da 50 mia. kr.s-programmet blev vedtaget uden nogen form for drøftelse i Folketingets Forskningsudvalg og så vidt vides heller ikke i forskningsrådets regi. Eksempelvis svarer det ikke til, hvad en dansk prioritering ville have været, at der anvendes tre gange så mange penge til at forske i fusionsenergi som i miljøspørgsmål. Et endnu større problem er det måske, at der ikke er indbygget velfærdshensyn såsom hensyn til miljø og arbejdsmiljø i de meget store, rent teknologiske programmer.